

1. 1848: XIX. törvénycikk a magyar egyetemről.

(Szentesítést nyert az 1847—48. magyar törvényhozási év más 30 törvénycikkével együtt.)

A magyar egyetemre nézve rendeltetik:

1. §. Az egyetem egyenesen a közoktatási miniszter hatósága alá rendeltetik.

2. §. Az oktatás és tanulás szabadságának azon elve, hogy egyrészt a tanuló arra nézve: mely tant és melyik tanártól kívánja hallgatni, szabad választást tehessen; más részről: hogy a rendes tanárokon kívül, más jeles egyének is, a minisztérium által ideiglenesen megállapítandó, később pedig törvény által meghatározandó feltételek mellett oktathassanak, törvényesen kimondatik.

3. §. Ezen elvnek az egyetemnél alkalmazása a közoktatási miniszterre bízatik, tudósítását ez, és egyéb részben teendők iránt a legközelebbi országgyűlésnek benyújtván.

2. Az 1872. évi XIX. törvénycikk a kolozsvári magyar királyi tudományegyetem felállításáról és ideiglenes szervezéséről.

(Szentesítést nyert 1872. évi október hó 12-én. Kihirdetett a képviselőházban 1872. évi október hó 12-én, a főrendek házában 1872. évi október hó 14-én.)

1. §. Kolozsvárott a tanszabadság elvének alapján magyar királyi tudományegyetem ál-

lítottatik fel. A kolozsvári királyi jogakadémia és az orvos-sebészeti tanintézet megszüntetnek.

2. §. Addig, míg az egyetemi oktatás külön törvény által nem szabályoztatik, a pesti magyar királyi tudományegyetemen jelenleg fennálló szabályok ezen egyetemre nézve is érvényesek, amennyiben jelen törvény mást nem rendel. A fentebb említett törvény meghozataláig megkivántató további szabályokat az egyetem tudománykarainak meghallgatásával az oktatásügyi miniszter bocsátja ki.

3. §. Ezen egyetem négy tudománykarra oszlik, u. m.:

1. A jog- és államtudományi,
2. Az orvosi,
3. A bölcsészet-, nyelv- és történettudományi,
4. A matematikai és természettudományi karra.

E két utóbbi karhoz kapcsolva gymnáziumi tanárképezde állítottatik fel.

4. §. A tudománykarok belügyeire nézve egymástól független, egyenjogú, önálló testületeket képeznek, önmaguk által évenként választott dékánjaik elnöklete alatt.

5. §. A tudománykarok fölött áll az egyetemi tanács, melynek köréhez az egyetem testületi, közigazgatási és a karok egyéb közös ügyeinek tárgyalása és intézkedése tartozik. A tanács elnöke: az egyetem rectora.

6. §. A rendes és rendkívüli tanárok, a ta-

nítók és tanársegédek rendes évi fizetést húznak. A magántanárokat csak az előadásaik után járó tandíj illeti. A közoktatásügyi miniszter azonban jeles magántanároknak, kik oly tantárgyakat adnak elő, melynek előadása a fensőbb tudományos oktatás érdekében óhajtandó, de kik tantárgyuk természeténél fogva csak kevés hallgatóra számíthatnak, vagy kiknek a tanári pályán megtartása kívánatos, az illető kar meghallgatása után bizonyos időszakra kivételkép díjt rendelhet.

7. §. Ezen egyetem első szervezése alkalmával a rendes és rendkívüli tanárokat a közoktatásügyi miniszter előterjesztésére Ő Felseége a király, a magántanárokat, a tanársegédeket és tanítókat pedig a közoktatásügyi miniszter nevezi ki.

A későbbi kinevezéseknél a közoktatásügyi miniszter a rendes és rendkívüli tanárookra és tanítókra nézve az illető kar meghallgatása után, a tanársegédekre nézve pedig annak javaslata alapján teszi előterjesztéseit, illetőleg kinevezéseit.

8. §. Magántanári előadások tartása a közoktatásügyi miniszter által oly egyének jogosítatnak, kik ezen egyetemenél magántanárságra az illető tudománykar által képesítetteknek nyilvánítottak, vagy a tudomány művelésében szerzett érdemeik által képességüket nyilvánosan bebizonyították. Ha azonban a magántanár két év alatt meg nem kezdi előadásait, vagy azok meg-

kezdése után két éven át legalább fél tanévig előadást nem tart, magántanári jogosultsága megszűnik. A magántanárok a rendes és rendkívüli tanárokkal egyenlő érvényű előadás-látogatási bizonyítványokat állítanak ki.

9. §. Az egyetem megnyitása alkalmával a tandíjakat a fennálló viszonyok figyelembevételével, a jövőben pedig úgy a tan-, mint a szigorlati díjakat is a tudománykarok meghallgatása után, a közoktatásügyi miniszter állapítja meg. A tudománykarok a tan- és szigorlati díjakat szegény hallgatóknak elengedik.

10. §. Ezen egyetem az 1872/3-ik tanév kezdetével megnyitattik és a kormánynak az egyetem szervezésére nézve tett eddigi intézkedései jóváhagyatnak.

11. §. E törvény végrehajtásával a közoktatási miniszter bízatik meg.

3. A m. kir. Ferencz József Tudományegyetem alapító levele.

(Közölve a vk. miniszter 1881. évi január 11-én 727. sz. a. kelt rendeletével.)

Ő cs. és apost. kir. Felsége múlt évi december hó 19-ről 35.389. szám alatt kelt legaláz. előterjesztésemre folyó évi január hó 4-én kelt legf. elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a kolozsvári tudomány-